

Jonas Hellman om SEX OCH PENGAR

Björn och Carina Wilke såg yrvakna och häpna ut. De hade blivit inbjudna till Rapport morgon för att tala om sin nyutgivna barnbok om aktier, *Chans eller risk*.

Eftersom de visste hur programmet brukar vara upplagt hade de väntat sig ett stillsamt soffsamtal. Men programledaren Bo Holmström gick på i samma anklagande tonfall som när han försöker ställa någon mot väggen i TV-programmet Reportrarna:

”Redan från åtta års ålder ska de bli fullfjädrade kapitalister, barnen. Är det så?”

Björn Wilke, som till vardags skriver om aktier i *Veckans Affärer*, förstod inte programledarens upprördhet. Det finns 1,7 miljoner barn under 15 år i Sverige, och hälften av dessa äger aktier eller fondandelar, förklarade han. Därför behövs det en pedagogisk barnbok om aktier.

Tanken att barn inte bara ska kunna äga aktier, utan dessutom ska kunna lära sig att göra aktieaffärer, gjorde Bo Holmström ännu mer upprörd:

”Hur många sådana här böcker kan man sälja?”

”7 000 har de tänkt att sälja i första läget”, svarade Björn Wilke.

”Så minst 7 000 nya kapitalister ska vi ha?”

Bo Holmström var märkbart skakad av den nya information han hade fått. Två olika världsbilder hade kolliderat med varandra, ekonomireporterns och politikreporterns.

HOLMSTRÖM ÄR, liksom många andra politikreportrar, präglad av det samhällsklimat som rådde under sjuttioalet. Då betraktades företagande och aktier som något suspekt. Holmström tycker inte att barn ska lära sig att göra aktieaffärer av samma skäl som många förr i tiden motsatte sig sexualupplysning i skolan. Vi kanske inte kan hindra tonåringar från att synda, men vi behöver för den skull inte lära ut hur man gör, resonerar han.

Under sextio- och sjuttioalet genomgick Sverige en sexuell revolution. Gamla tabun dumpades. Under åttio- och nittioalet har Sverige genomgått en motsvarande ekonomisk revolution. En del har inte uppfattat det ännu, men det räcker med att följa utvecklingen inom medierna för att förstå hur omfattande förändringen är.

Det talas mycket om att kvällstidningarna säljer genom att anspela på sex. När det inte finns något annat på lager lyfter de gärna fram en undersökning om ”Svenskarnas sexvanor”. Men ett minst lika stort dragplåster som sex är ekonomi. Löpsedlarna lockar allt oftare med privat-

ekonomisk rådgivning. ”Så lägger du om lånen” och ”Här hittar du billigaste bensinen” är typiska rubriker under sommartorkan.

DAGSTIDNINGARNA BYGGER STÄNDIGT ut sina ekonomisektioner. ”Nya” tidningar som *Dagens Industri*, *Finanstidningen* och *Computer Sweden* har en nästan renodlat ekonomisk inriktning. Sveriges Television har inrättat ett särskilt nyhetsprogram för ekonominyheter – A-ekonomi.

För den som inte själv är företagare eller ägnar sig åt aktiehandel framstår mediernas ekonomibevakning ofta som tråkig. Vem är intresserad av torra fakta om företag, räntor och marknader? ”Tråkigheten” avslöjar vilka drivkrafter som står bakom den ökade efterfrågan av ekonominyheter. Det handlar inte om underhållning utan om renodlad nytta. Börskurserna säljer eftersom det går att tjäna pengar på att följa dem.

Antalet som intresserar sig för ekonomi ökar hela tiden. 1980 fanns det färre än en miljon aktieägare i Sverige. 1998 var antalet 4,8 miljoner. Svenskt näringsliv har i dag dubbelt så många ägare som anställda. Med Karl Marx språkbruk finns det dubbelt så många ”kapitalister” som ”arbetare”.

EN VANLIG UPPEFATTNING bland medietyckare är att rapporteringen blir alltmer oseriös. *Dagens Nyheter*s chefredaktör Hans Bergström lägger gärna pannan i djupa veck och beklagar sig över att folk inte ”engagerar sig”. Vad Bergström syftar på är att den politiska rapporteringen har minskat i status och omfattning. Det är dock inte samma sak som att rapporteringen blivit mindre seriös. Tvärtom, det återspeglar hur verkligheten ser ut. För de flesta har börskurserna större betydelse än vad centerledaren Lennart Daléus har sagt i sitt senaste tal.

Politikrapporteringen är på väg ut. I gengäld är ekonomirapporteringen på väg in. I framtiden kommer vi att få se allt färre journalister som är som Bo Holmström och allt fler som är som Björn Wilke. Det är kanske trist för den som har gjort karriär på att vara politisk tyckare. Men för samhället som helhet är det nog nyttigt och sunt.

Jonas Hellman (j_hellman@hotmail.com) är redaktör för Näringslivets Mediainstitut.